

Pressikonverents

Sissetulekud ja vaesus

Epp Remmelg

Juhtivanalüütik

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika osakond

Eesti sotsiaaluuring

- Iga-aastane isiku-uuring.
- Küsitlusperiood jaanuar-mai 2024.
- Valimis 7416 leibkonda, vastasid 5515 leibkonda ja 9 562 isikut (vanuses 15+ aastat).
- Vastamismäär 74%.
- Tulemused on laiendatud kogu elanikkonnale.
- Lisaks küsitlusele kasutame ka registrite (SKA, MTA, TK jt) andmeid.
- Sissetulekud ja suhteline ning absoluutne vaesus – 2023. aasta andmed.
- Ilmajäetus – 2024. aasta andmed.

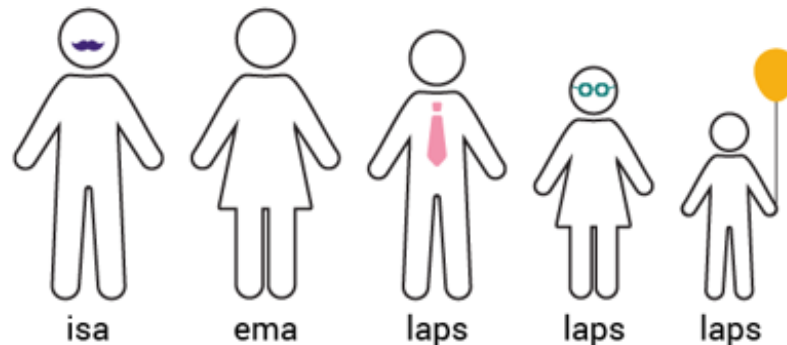
Sissetuleku komponendid

- Sissetulek palgatööst.
- Siirded:
 - pensionid;
 - hüvitised.
- Omanditulu.
- Tulu individuaalsest teisest tegevusest.
- Teistelt leibkondadelt saadud maksed.

Maha on arvatud leibkonna poolt tehtud regulaarsed rahalised maksed teistele leibkondadele ja varalt tasutud maksud.

Ekvivalentnetosissetuleku arvutamine

- Sissetulek, mis arvestab leibkonna koosseisuga.
- Kasutatakse tarbimiskaale.

Vanus	47	43	18	13	6
Kaal	1,0	0,5	0,5	0,3	0,3
<ul style="list-style-type: none">• Esimese täiskasvanud liikme kaal = 1• Iga järgmise vähemalt 14-aastase liikme kaal = 0,5• Kõigi alla 14-aastaste liikmete kaal = 0,3					

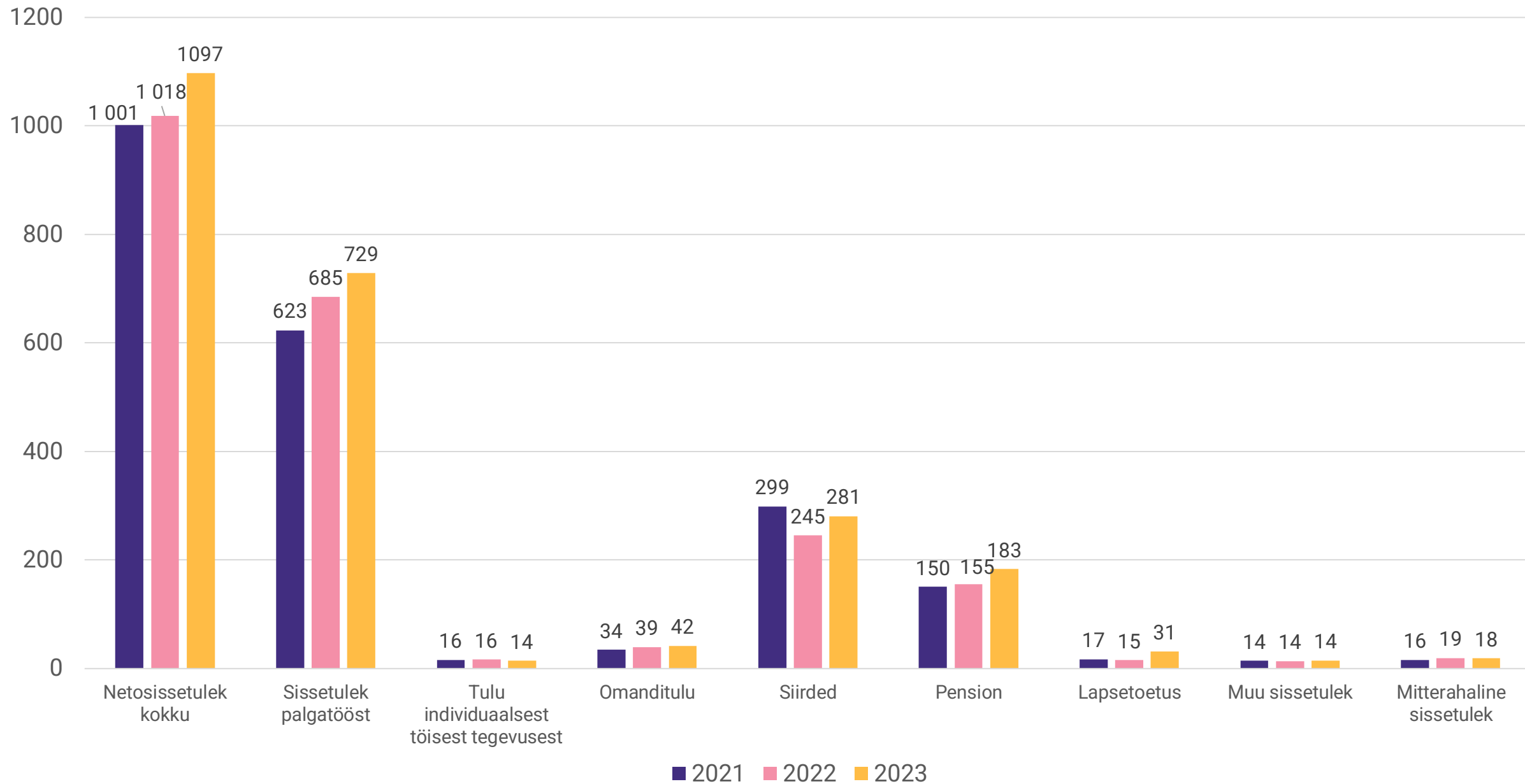
Tarbimiskaalude summa suhtelise vaesuse arvutamisel on:

$$1 + 0,5 + 0,5 + 0,3 + 0,3 = 2,6$$

Oletame, et leibkonna näidisnetosissetulek on aastas 20 000 eurot (1667 eurot kuus).

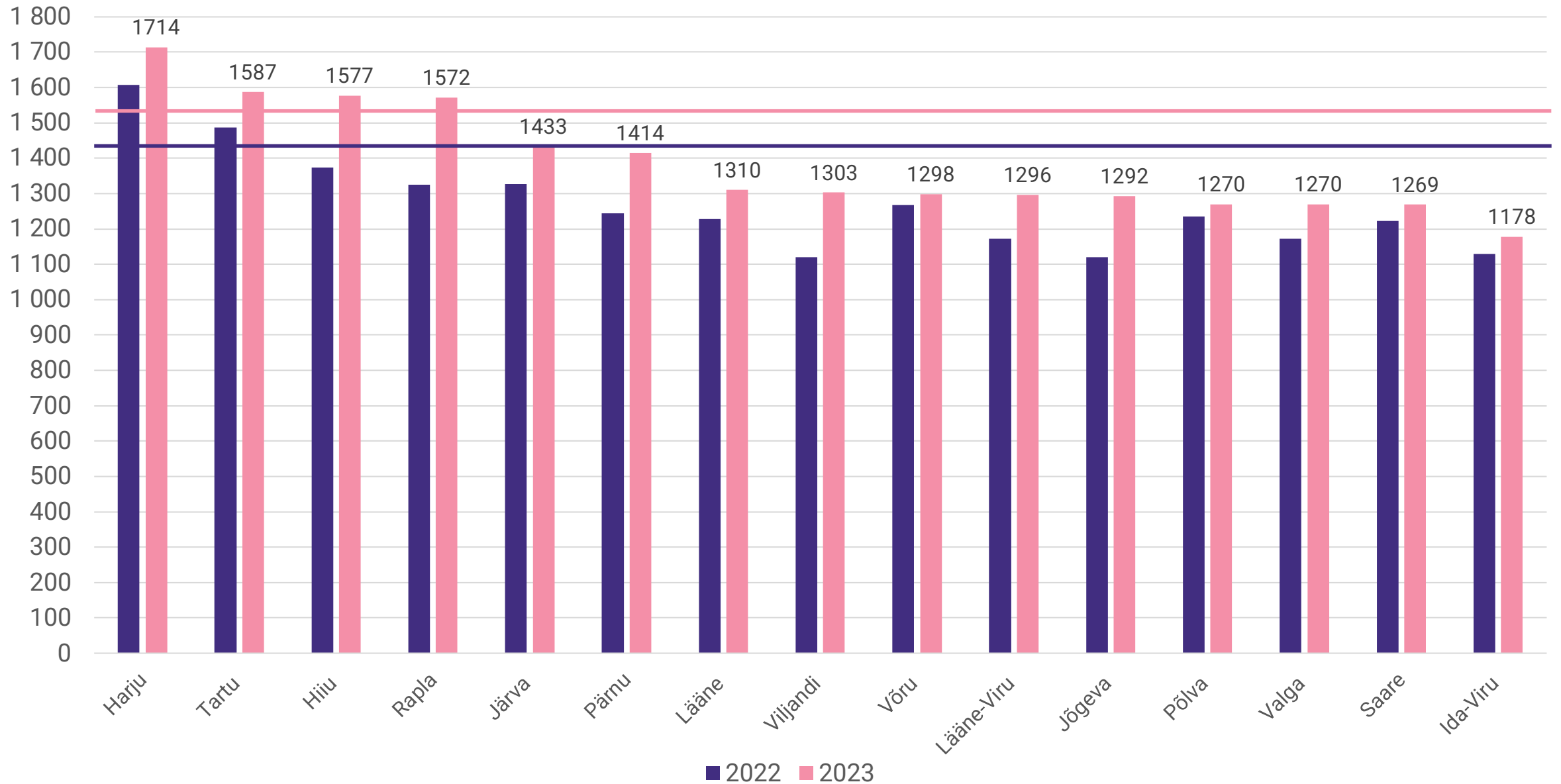
- Kui leibkonna ühiseid kulusid mitte arvestada ja jagada sissetulek liikmete arvuga, on selle leibkonna iga liikme aastasissetulek 4 000 eurot (333 eurot kuus)
- Kui kasutada tarbimiskaale, on leibkonnaliikme aastasissetulek 7692 eurot (641 eurot kuus)

Elanike keskmise netosissetuleku sissetulekuallika järgi

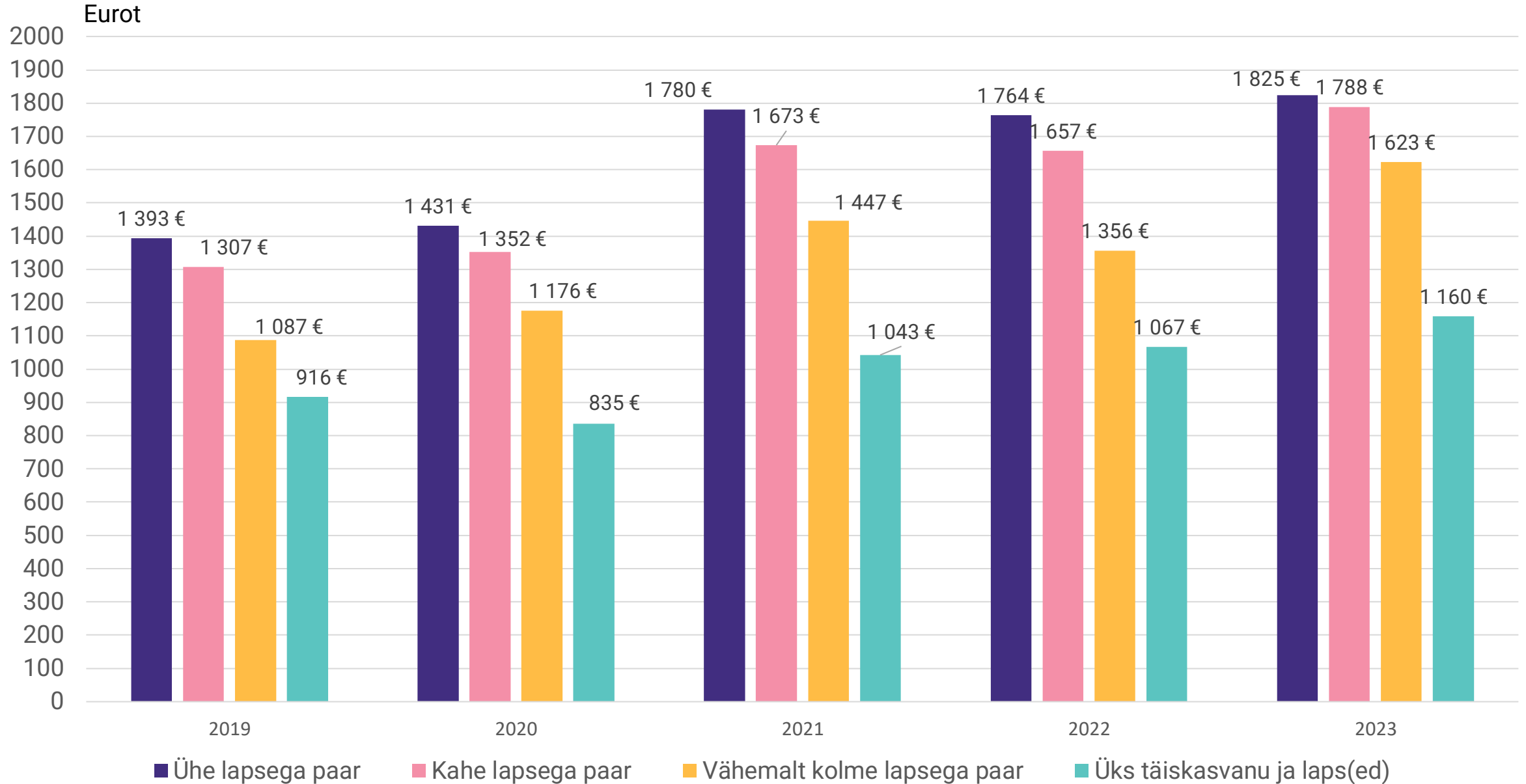

Keskmine ekvivalentnetosissetulek kuus leibkonnaliikme kohta maakonniti

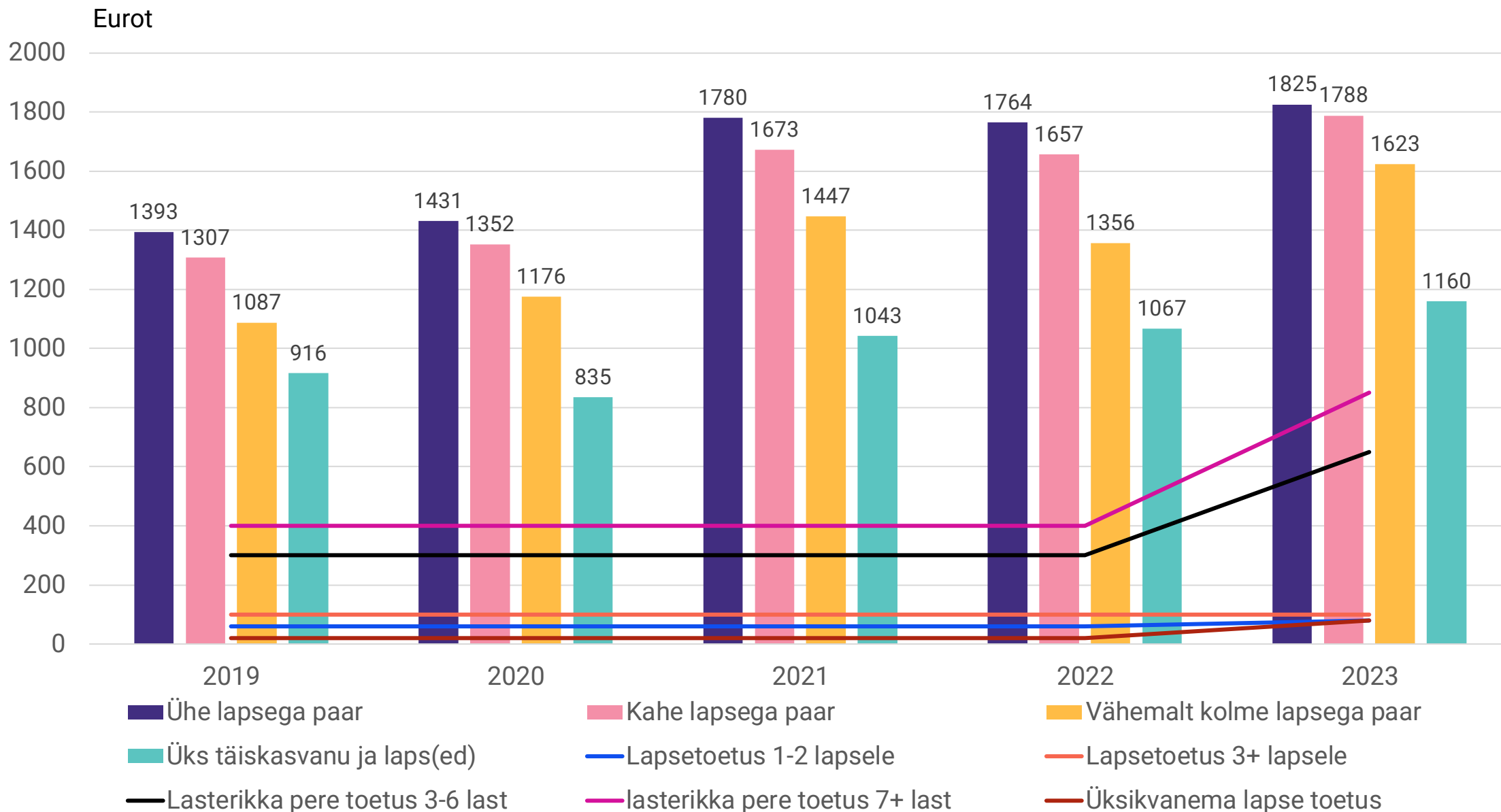
Eesti keskmine ekvivalentnetosissetulek 2022 aastal 17 110 eur aastas (1426 eur kuus)
2023 aastal 18 421 eur aastas (1535 eur kuus)

Keskmine ekvivalentnetosissetulek koos laste arvu järgi

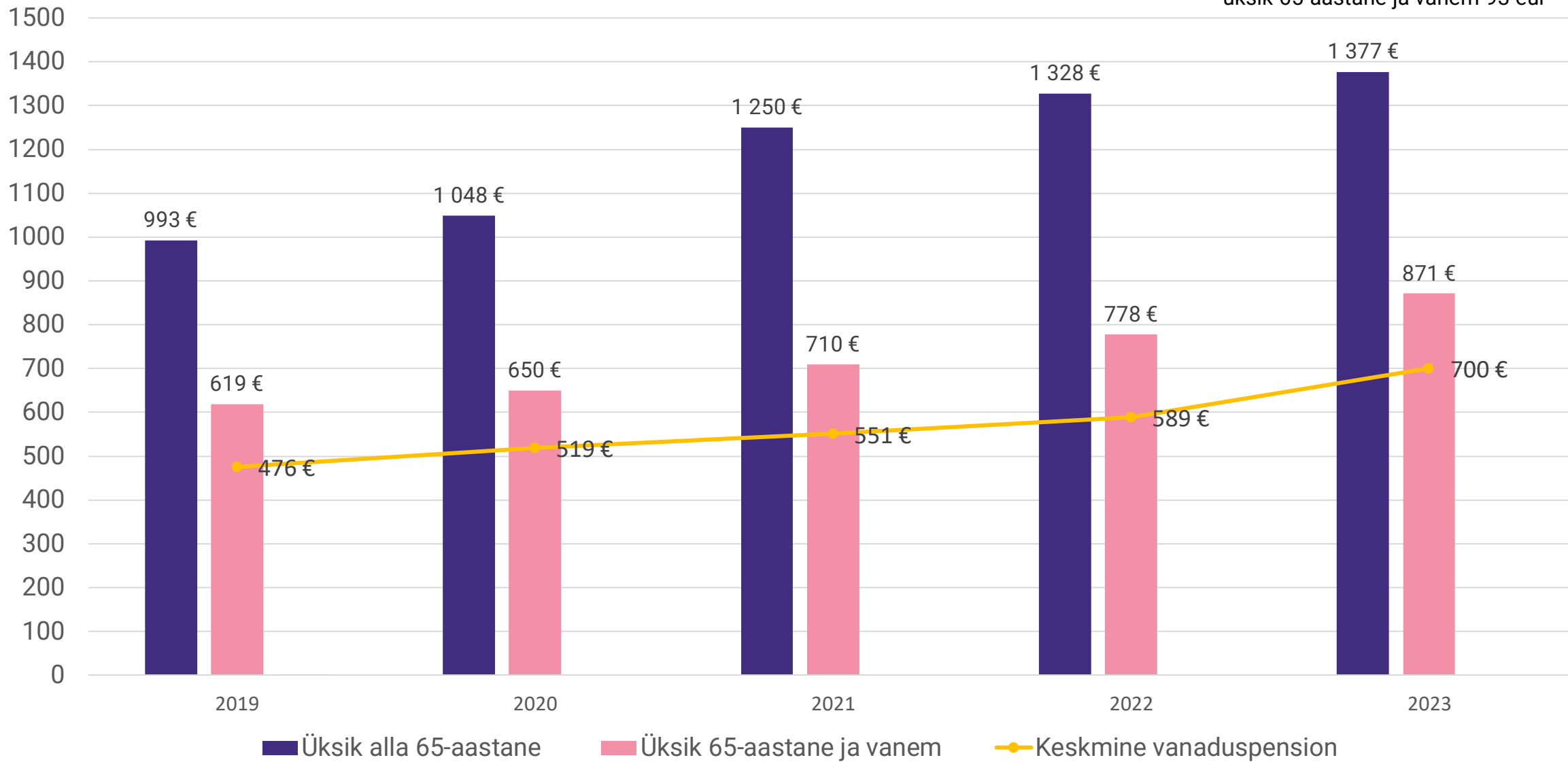
Keskmine ekvivalentnetosissetulek koos laste arvu järgi

Üheliikmeliste leibkondade keskmine ekvivalentnetosissetulek kuus

Eurot

2023 a. kasvas ekvivalentnetosissetulek üksik alla 65 aastatel 49 eur
üksik 65-aastane ja vanem 93 eur

Suhteline ja absoluutne vaesus ning ilmajäetus

Suhteline vaesus ehk sissetulekuvaesus

- Suhteline vaesus näitab sissetulekute jaotust riigis ja seda kasutatakse ebavõrdsuse hindamiseks.
- Suhtelise vaesuse näitaja saadakse sissetulekuaasta (2023) ehk uuringule eelnenud aasta kohta.

- Keskmise ekvivalentnetosissetulek

18 421 eurot aastas ehk **1 535 eurot** kuus

- Mediaan ekvivalentnetosissetulek

16 140 eurot aastas ehk **1 345 eurot**

- Suhtelise vaesuse piir on 60% mediaanist

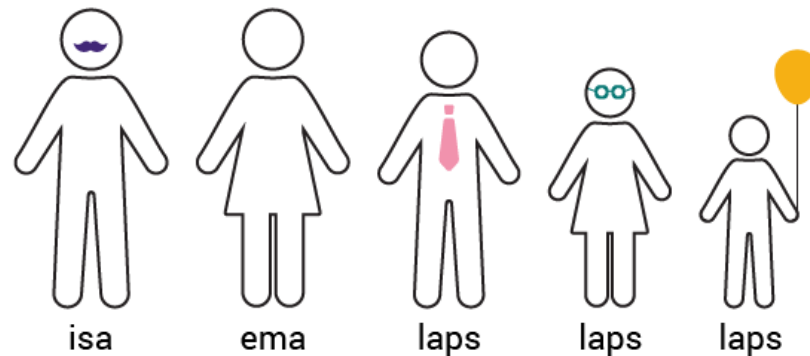
9 684 eurot aastas ehk **807 eurot** kuus

Suhteline vaesus ehk sissetulekuvaesus

2023. aastal elas suhtelises vaesuses ligi 274 800 inimest (20,2%)

2022 a. ligi 303 900 inimest (22,5%)

Suhtelise vaesuse piiri arvutamine ekvivalentnetosissetuleku alusel

Vanus	47	43	18	13	6
Kaal	1,0	0,5	0,5	0,3	0,3
<ul style="list-style-type: none">• Esimese täiskasvanud liikme kaal = 1• Iga järgmise vähemalt 14-aastase liikme kaal = 0,5• Kõigi alla 14-aastaste liikmete kaal = 0,3					

Tarbimiskaalude summa suhtelise vaesuse arvutamisel on:

$$1 + 0,5 + 0,5 + 0,3 + 0,3 = 2,6$$

Oletame, et leibkonna näidisnetosissetulek on aastas 20 000 eurot (1667 eurot kuus).

- Kui leibkonna ühiseid kulusid mitte arvestada ja jagada sissetulek liikmete arvuga, on selle leibkonna iga liikme aastasissetulek 4 000 eurot (333 eurot kuus)
- Kui kasutada tarbimiskaale, on leibkonnaliikme aastasissetulek 7692 eurot (641 eurot kuus)

Absoluutne vaesus

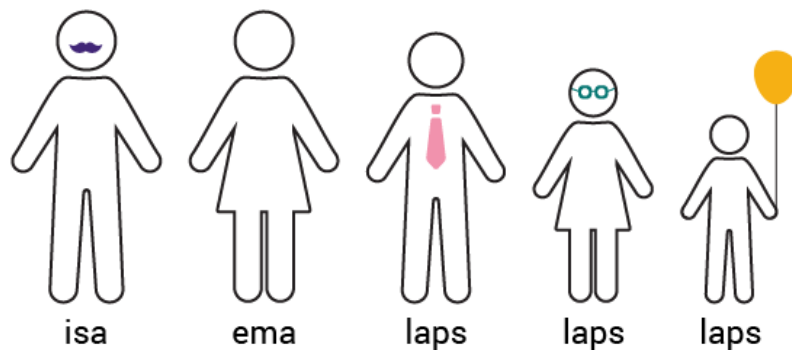
- Absoluutne vaesus näitab kui suur osa ühiskonnast ei ole võimeline end ära elatama.
- Absoluutses vaesuses oleva inimese ekvivalentnetosissetulek on väiksem kui arvestusliku elatusmiinimum.
- Arvestuslik elatusmiinimum on väiksem summa, millega saab katta 1 inimese minimaalse toidukorvi, eluaseme ja individuaalse tarbimise kulud ühes kuus.
- Absoluutse vaesuse piir oli 2023. aastal **338 eurot** kuus (2022. aastal 303 eurot kuus).

Absoluutne vaesus

- 2023. aastal elas absoluutses vaesuses ligi 36 400 inimest (2,7%)

2022 a. ligi 47 700 inimest (3,5%)

Absoluutse vaesuse piiri arvutamine ekvivalentnetosissetuleku alusel

Vanus	47	43	18	13	6
Kaal	1,0	0,7	0,7	0,5	0,5
<ul style="list-style-type: none">• Esimese täiskasvanud liikme kaal = 1• Iga järgmise vähemalt 14-aastase liikme kaal = 0,7• Kõigi alla 14-aastaste liikmete kaal = 0,5					

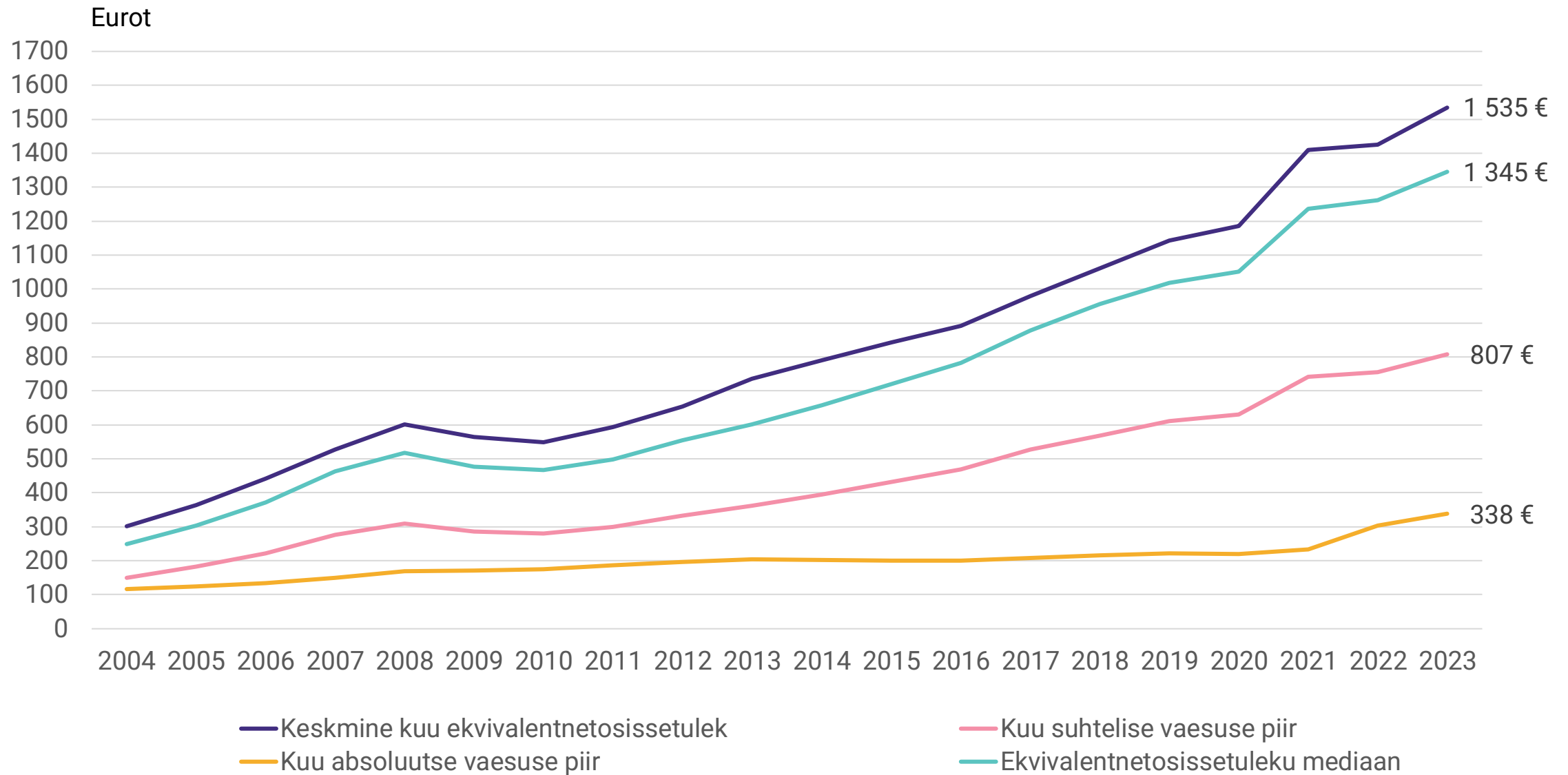
Tarbimiskaalude summa absoluutse vaesuse arvutamisel on:

$$1 + 0,7 + 0,7 + 0,5 + 0,5 = 3,4$$

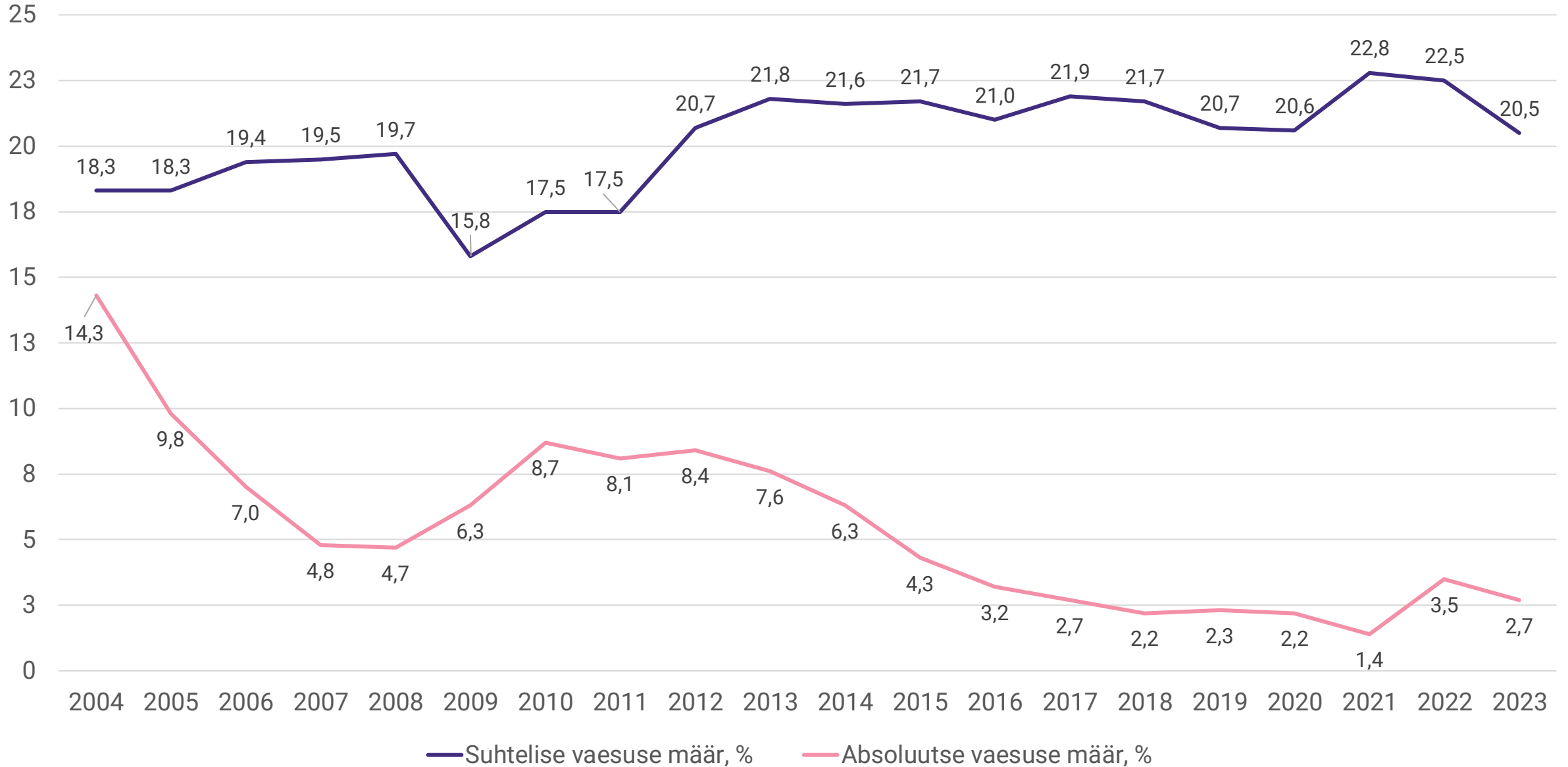
Oletame, et leibkonna näidisnetosissetulek on aastas 20 000 eurot (1667 eurot kuus).

- Kui leibkonna ühiseid kulusid mitte arvestada ja jagada sissetulek liikmete arvuga, on selle leibkonna iga liikme aastasissetulek 4 000 eurot (333 eurot kuus)
- Kui kasutada tarbimiskaale, on leibkonnaliikme aastasissetulek 5882 eurot (490 eurot kuus)

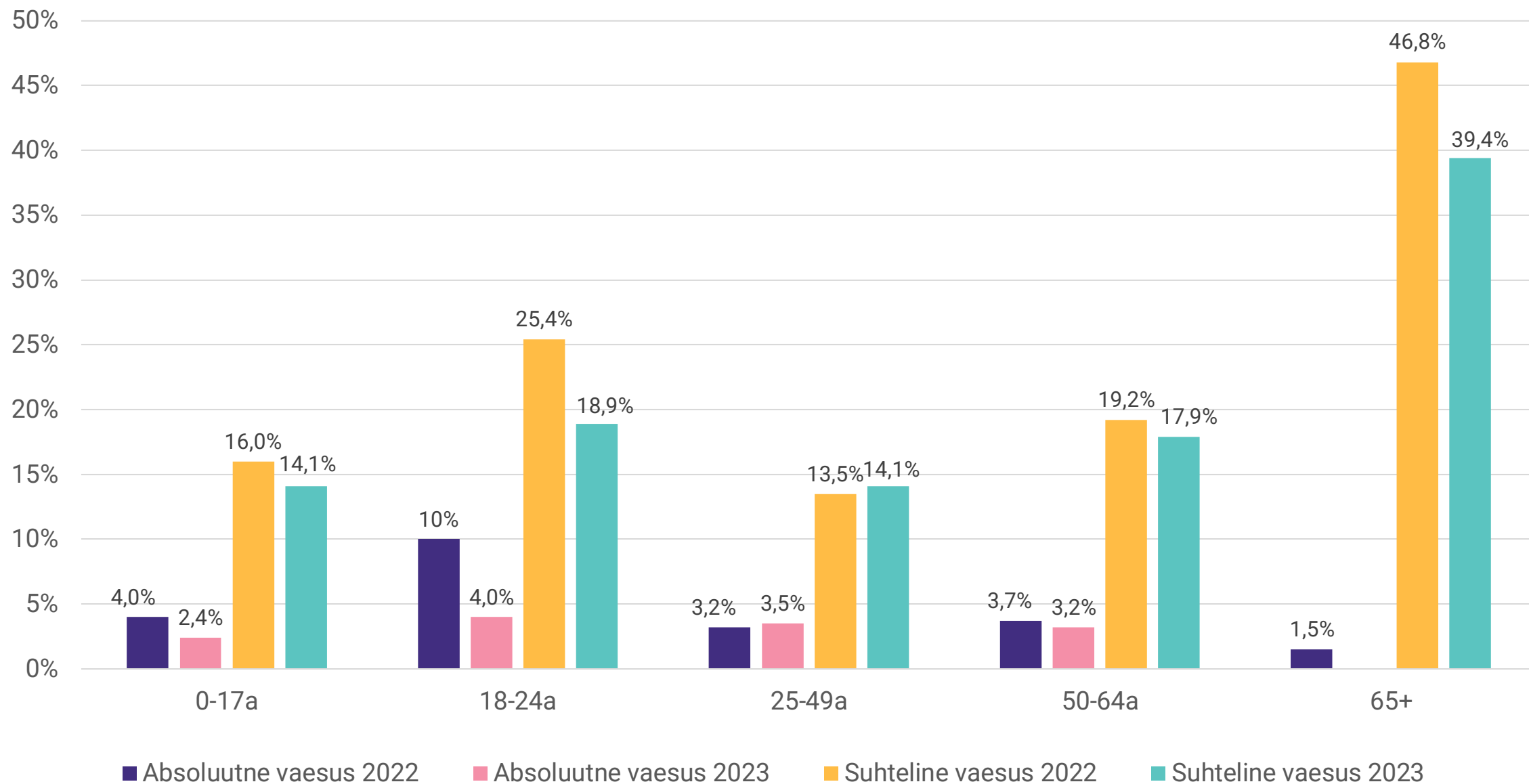
Leibkonnaliikme kuu ekvivalentnetosissetulek, absoluutse ja suhtelise vaesuse piir

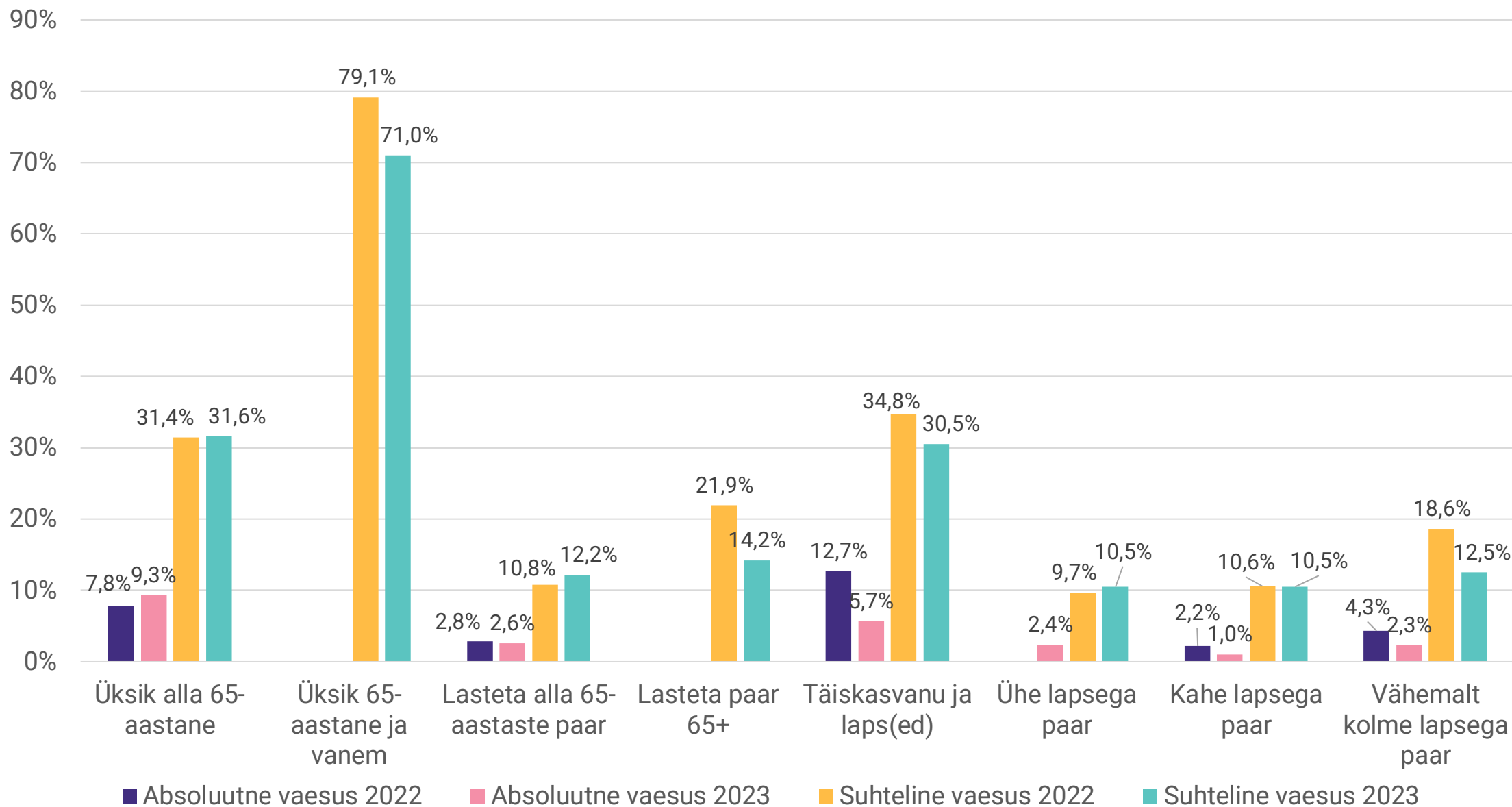
Suhtelise ja absoluutse vaesuse määr

Suhtelise ja absoluutse vaesuse määr vanuserühma järgi

Suhtelise ja absoluutse vaesuse määr leibkonna tüübi järgi

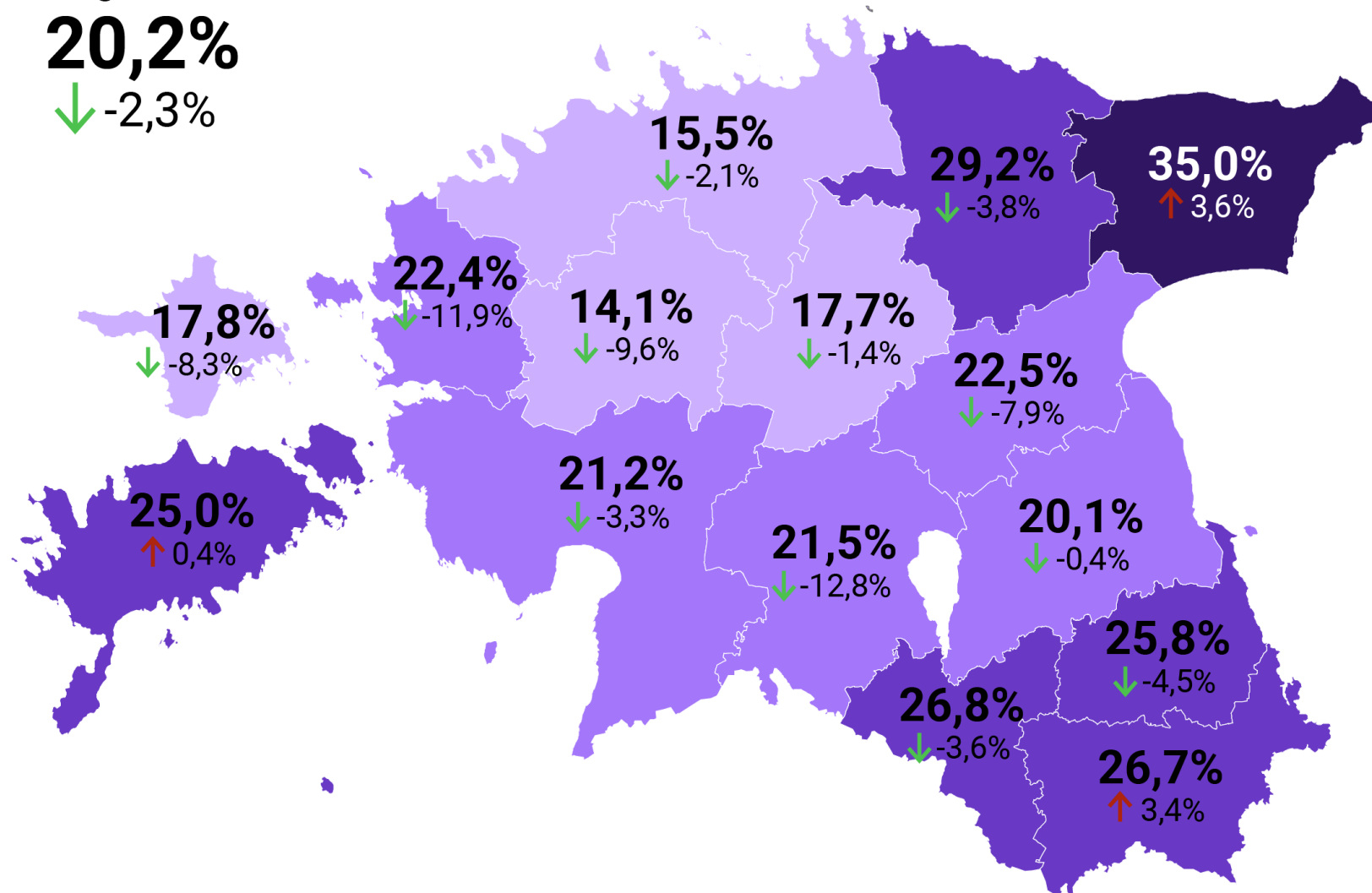

Suhtelise vaesuse määr maakonniti, 2023 a

Kogu Eesti

20,2%

↓ -2,3%

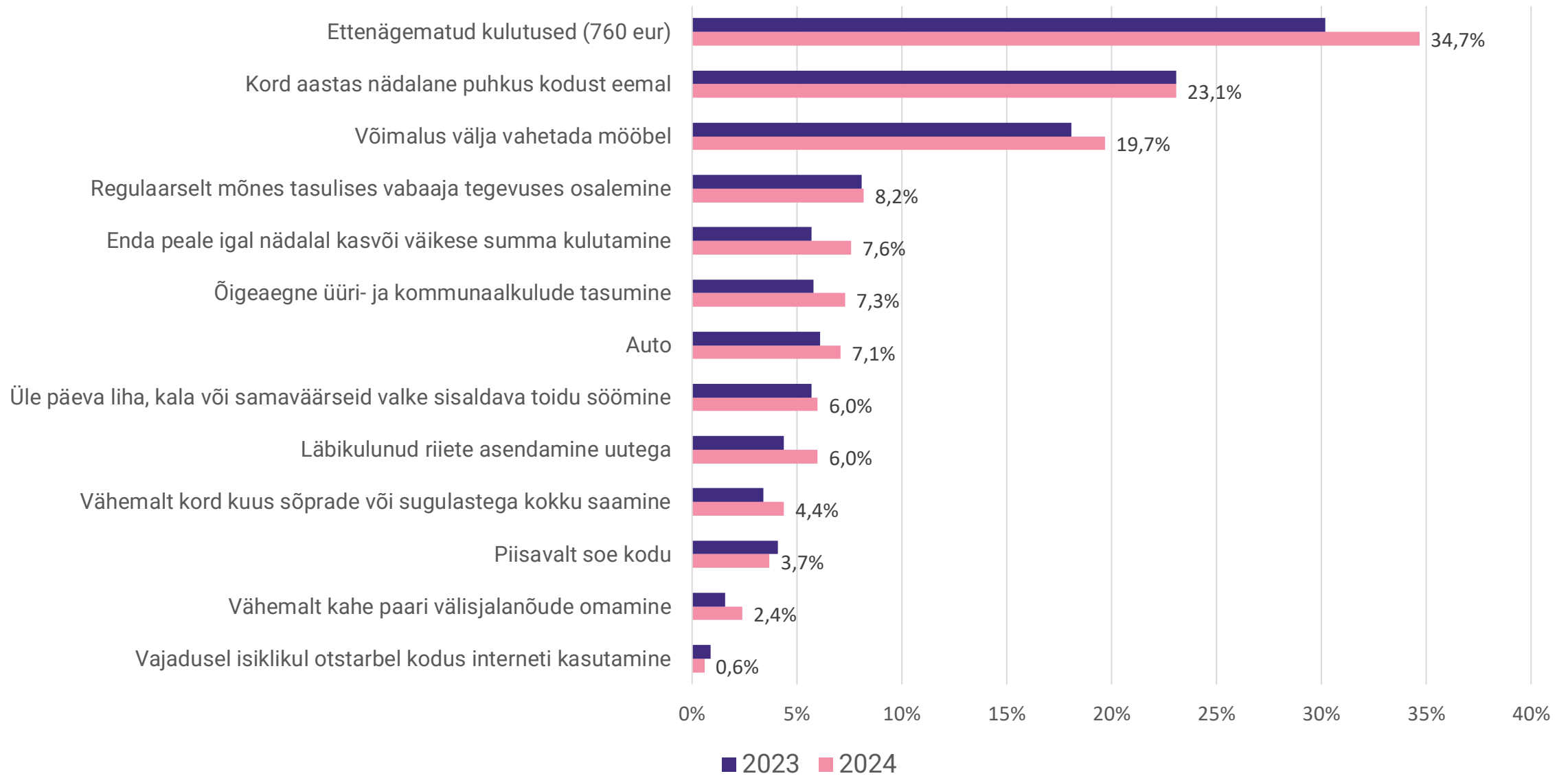
Ilmajäetus

Ilmajäetuse määr näitab isikute osatähtsust, kes ei saa endale võimaldada vähemalt **viite** komponenti 13-st:

- 1) Üüri- ja kommunaalkulude tasumist;
- 2) kodu piisavalt soojana hoidmist;
- 3) ettenägematuid kulutusi (760 eur);
- 4) üle päeva liha, kala või nendega samaväärseid valke sisaldava toidu söömist;
- 5) nädalast puhkust kodust eemal;
- 6) autot;
- 7) kulunud või kahjustatud mööbli väljavahetamist;
- 8) kulunud riiete asendamist uutega;
- 9) vähemalt kaht paari heas seisukorras ja meie kliimas sobilikke välisjalanõusid;
- 10) kas või väikese summa kulutamist enda peale igal nädalal;
- 11) regulaarselt mõnes tasulises vaba aja tegevuses osalemist;
- 12) vähemalt kord kuus sõprade või sugulastega kokku saamist;
- 13) vajadusel isiklikul otstarbel kodus interneti kasutamist.

Ilmajätetus komponentide järgi

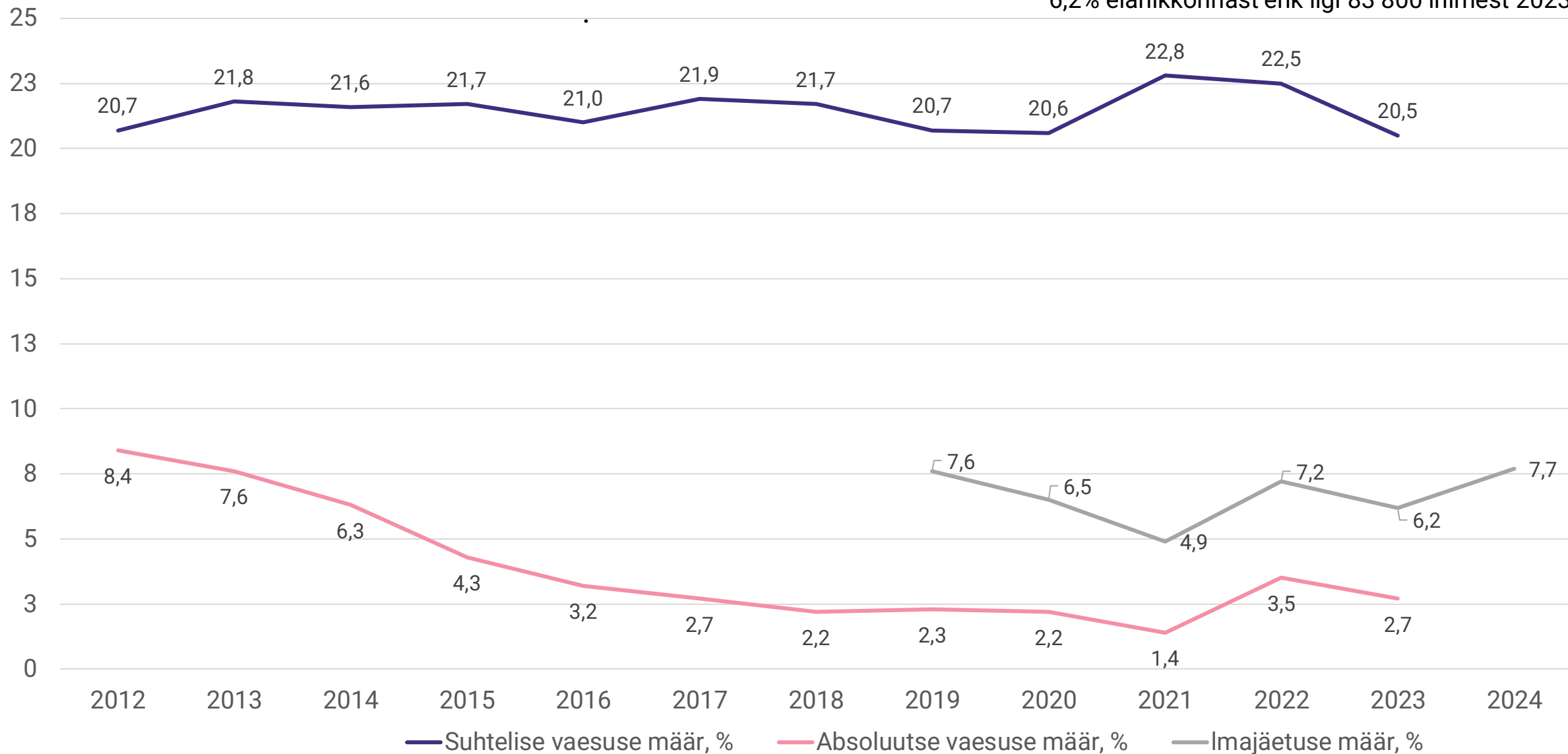
Ilmajätetust tajub 7,7% elanikkonnast ehk ligi 104 700 inimest 2024 a.

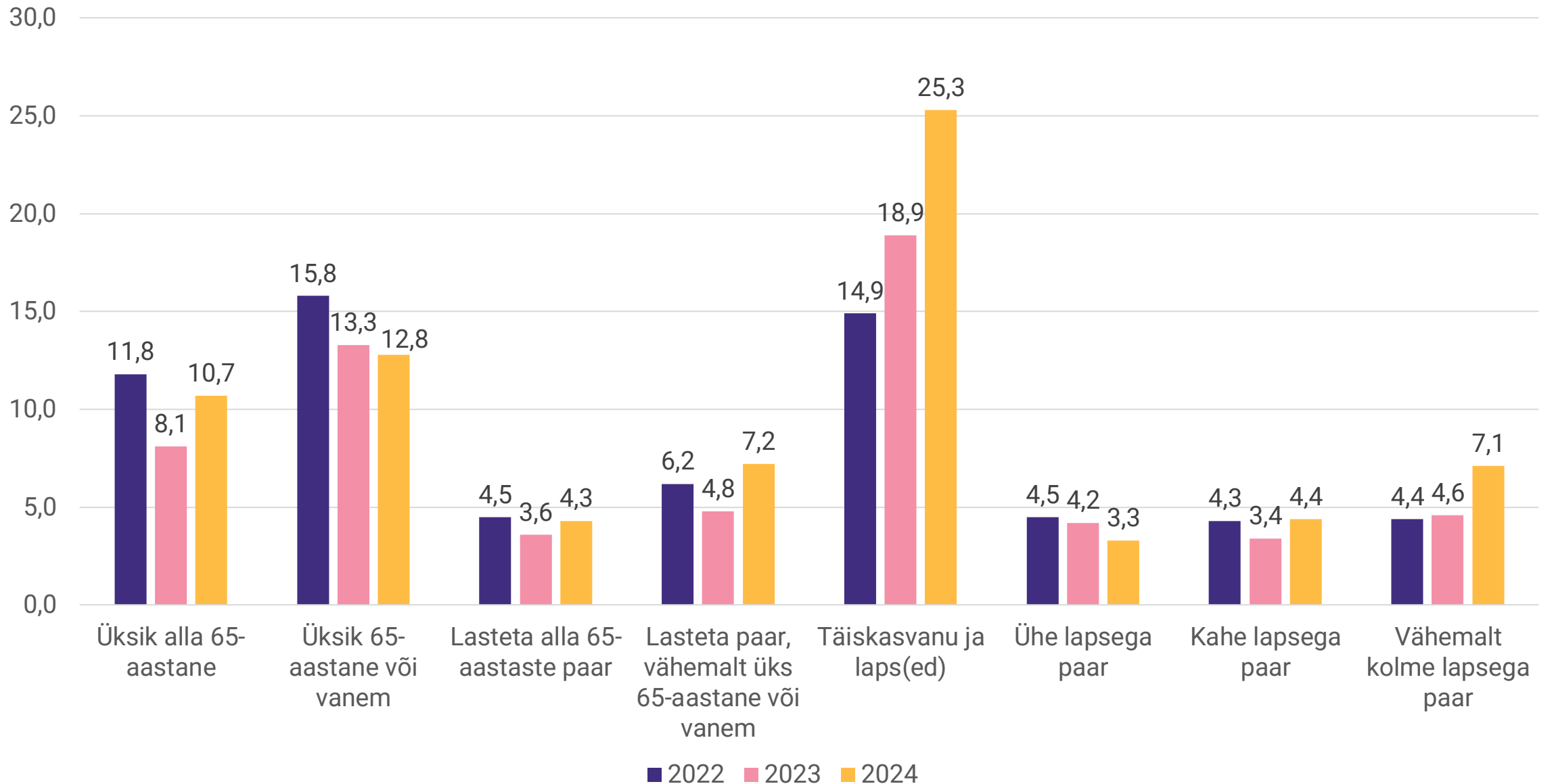
Suhtelise ja absoluutse vaesuse ning ilmajätuse määr

Ilmajätust tajub 7,7% elanikkonnast ehk ligi 104 700 inimest 2024 a.

6,2% elanikkonnast ehk ligi 83 800 inimest 2023 a.

Ilmajätus leibkonnatüübi järgi

Kokkuvõte

- Suhtelises vaesuses elas 2023. aastal 20,2% Eesti elanikkonnast, nende leibkonnaliikme kuu ekvivalentnetosissetulek oli väiksem kui 807 eurot.
- Suhtelise vaesuse määr on Eestis aastaga vähenenud 2,3 protsendipunkti.
- Suhteline vaesus vähenes tänu kogu sissetulekute (8%) tõusule. Sissetuleku liikidest tõusid 2023 aastal protsentuaalselt enim lastetoetused ja pensionid.
- Absoluutses vaesuses elas 2023. aastal 2,7% Eesti elanikkonnast, nende leibkonnaliikme kuu ekvivalentnetosissetulek oli väiksem kui 338 eurot.
- Absoluutse vaesuse määr on Eestis aastaga langenud 0,8 protsendipunkti.
- Ilmajäetust koges 2024. aastal 7,7% ühiskonnast, mis on 1,5 protsendipunkti rohkem kui eelmine aasta.

Aitäh!

Vaesuse näitajate olulisus poliitikate kujundamistes

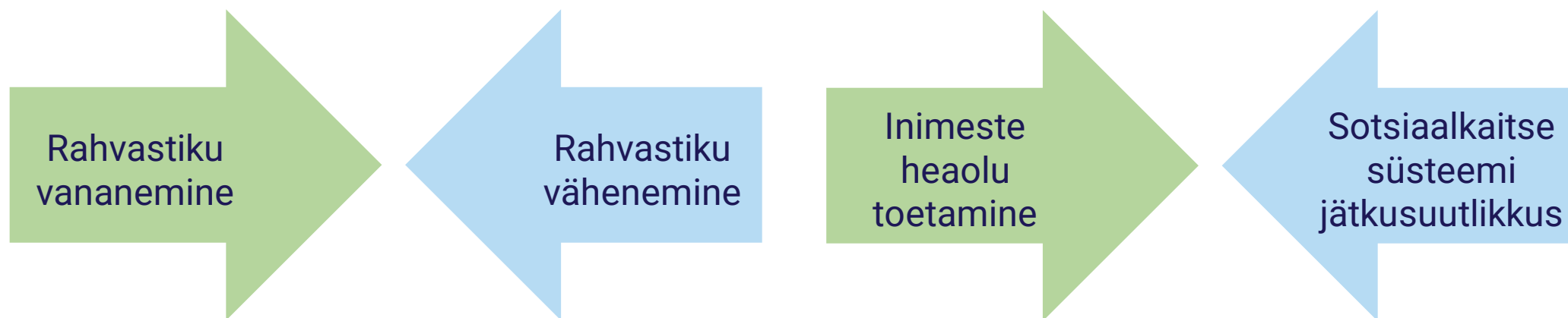
Kati Nõlvak
Majandusliku toimetuleku poliitikajuht
06.11.2024

SOTSIAALMINISTEERIUM

Prognooside ja statistika olulisus

- Suurenev sotsiaal- ja tervishoiuteenuste nõudlus
- Piisavate pensionite tagamine
- Kvalifitseeritud tööjõu ebapiisavus

Piiratud ressursside juures abivajaduse sihitamine sinna, kus vajadus on kõige suurem, et ühelt poolt tagada inimeste endi heaolu ja teiselt poolt tagada meie ühiskonna jätkusuutlikkus

HEAOLU ARENGUKAVA 2023-2030

EESMÄRK JA ALAEESMÄRGID

ÜLDEESMÄRK:

Eesti on riik, kus inimesed on hoitud, ebavõrdsus ja vaesus väheneb ning toetatud on kõikide pikk ja kvaliteetne tööelu.

Lapsed ja pere

Tööturg ja tööelu

Vanemaealised

Sotsiaalhoolekanne

Sooline võrdõiguslikkus
ja võrdne kohtlemine

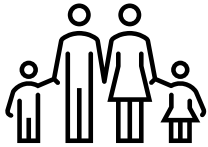

Lastele ja peredele suunatud meetmed

- **Üksikvanemate toetused:**

- Üksikvanema lapse toetus 19,18€ → 80€ (2023a)
- Elatisabi tõstmine 100€ → 200€ (2024a)
- Toitjakaotuspensioni asendumine toitjakaotustoetusega (1.okt 2026)

- **Laste- ja perede toetused:**

- Lapsetoetus 1. ja 2. lapsele 60€ → 80€ (2023a)
- Lasterikka pere toetus 3-6 lapsega peredele 300€ → 450€ (2022 vs 2024)
- Lasterikka pere toetus 7+ lapsega peredele 400€ → 650€ (2022 vs 2024)

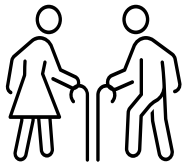

- **Teenuste tõhustamine:**

- Erivajadustega laste toetamine rehabilitatsiooniteenuste parendamise kaudu
- Kasuperede tugiteenuste süsteemi toetamine
- Haigus- ja hooldushüvitiste õiglasem süsteem lapsepuhkuselt naasnud vanematele

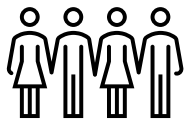
Vanemaealistele suunatud meetmed

- Pensionite jätkuv indekseerimine: 615€ (2022) → 700€ (2023) → 774€ (2024)
- Rahvapensioni tõus: 275€ (2022) → 336,39€ (2023) → 372,05€ (2024)
- Vanaduspensionäridel eraldi maksuvaba tulu: 776€ vs 654€ (2024)

- Hooldereform

- Pensionitarkus ja pensionikalkulaator
- II samba sissemaksete suurendamise võimalus 4-le/6-le protsendile (2025)
- III samba tulumaksusoodustus

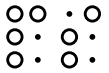

Puuetega inimestele suunatud meetmed

- **Toetuste tõus:**

- raske puudega (sh harvikaigusega) laste toetus: 161,09€ → 180€ (01.06.2025) + 1x95€

- sügava puudega laste toetus: 241,64€ → 270€ (01.06.2025) + 1x142€

- raske puudega tööealise toetus: 34,78–49,09€ → 50€ (01.06.2025) + 1x60€
- sügava puudega tööealise toetus: 43,47–53,70€ → 100 (01.06.2025) + 1x250€

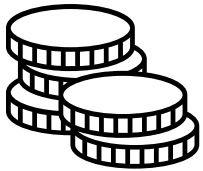

- **Abivahendite kättesaadavuse suurendamine (2025)**

- Liikumis- ja nägemisabivahendid muutuvad inimestele soodsamaks
- Abivahendite võimaldamine eelneva puude tuvastamise ja töövõime hindamiseta

Enim puudust kannatavatele inimestele suunatud meetmed

- Töötasu alammäära tõus: 654€ (2022) → 725€ (2023) → 820€ (2024)

- Toimetulekutoetuse süsteemi kaasajastamine

- Toiduabi: annetatud toiduabi ning toidukaardid

- Nõustamisteenuste sh võlanõustamisteenuse pakkumine

- Elatusmiinimumi metoodika uuendamine

Aitäh!